

De oorlogsjaore vjertig in Heuze,

Eigus hek de oorlog nie mee gemak, daor bin ik fus te jong vur, mar ik he ter veul verhoale over geheurd. Een van de verhoale wur, da begin maai negetien vjertig, de minse in Heuze der boeltje moeste oppakke um da ze in de frontlinie van de Betuwstelling leuge en moesten evacueren naor veilige oorde. Der ware schuite gevorderd um de minse stroom afwaards weg te brenge. Vur Heuze wiere 't mist kooleschuiten gebрук, die bij de loswal aan ut veereind in Inge wure afgemeerd. Wurum Inge zou de zegge? Da kum waarschiynluk da de loswal in Heuze in het schutsveld van de Spees wur gelugge. Alle minse ut Heuze moeste in Inge zien te kumme en moeste allemaol de boot in, zo gezijd.

Zo ok de heerWijkniet, de klark van de notoris, un echte pietje percies klark, hij ha twee koffers bij zich, mit zo as tie see, belangrijke papperasse van de notoris. Hij liep ut smalle loopbrugeske op, verloor zun evenwicht en duvelde van de loopplank. In geluk vur hum wur dar ut nog mar in het begin van ut brugske wur. Hij laande in ut hoge gres da tusse de bezaltkaie greuide. Een van de koffers sprong ope en wa bleek: der zuete gin belangrijke paperassen in, mar allemaol witte boorde vur de overhemde van de notoris. Toen in die tijd hadde boezeroenen zoals ze toen un overhemd numde, losse boorde, die konde wa vaker wasse. De koffer wer wir dich gemak. Bij de twidde poging lukte ut de klark om in de schuit plaots te neme Hij her de wijere reis nie vuel mir gezijd. De minse zutte in de schuite as piere in un putje, zoveul wure derin geprop. De schuite ware wel un bietje schongemakt en

ontdaon van de kooks. Bij aonskoms in de burt van de Krimpereweerd, klauterde allemoal gekleurde minse uit de schuit! De reis wur ok nie al te prettig verlope, want as de minse der behoefte moeste doen, stond er in un huukske een ton mit un gedijntje der vur, waar de op kon gon zitte. Vural vur de vrouwkes viel da niet mee, de kjelles konde ut 't ruim klimme en pieste dan overboord. Neve de ton van nummer honderd lag un buske kraante om de billekes mee af te vèège. Verder konde weinig zien um da ut ruim gin remkes ha.

Naor een paor daage konde ze wir terug naor Heuze. De minse die in Heuze aon kwame, zage da ze gin karktoere mir hadde, die wur opblaoze dur ut Nederlande leger. Un dag èerder hadde ze de ponte in de Rijn al laote zinke en diverse huskus en schurkus aan de Tielsetraot opgeblaoze. Wa ik ut overlevering her geheurd was de schaode die ze hebbe aon gebrog, nie nodig gewis, um da ter in vjertig nie echte strijd is geleverd aon de Betuwestelling. Opperbevelhebber Winkelman van het Nederlandse leger, zag gin andere uitweg dan um te taikene vur de overgave. Vanaf da moment kon ut gewone leve wir goed en kwaodschiks opgepak worde. Zo wijt as ik geheurd her is ter tot vier en vjertig weinig gebeurd in Heuze. Dur wur in Heuze wel un Dutser en un vurdwaalde laandwachter mit un jachgewer op de schouder, mar mir nie. De Dutser hield tevens toezich op het legge van kabels vur de tillefoon, de stroom en de waoterleiding. Um da ter waoterleiding kwam, werde de algemeine derps waoterpompe opgeheve, die aon de Hamsestraot en de

Derpstraat stonde. Nou konde de minse waoter ut de kraon haole in plaots van ut de pomp, der eige put of sloot.

Het leve ging zun gangske. Kiske kwam in zun zwarte uniform van de NSB mit de partijkraant Ut Volk en Vaoderlaand langs de deur, um ze aon de man te brengen. Zo kwam tie ok bij een weduwwrouwke aon de deur, die nam vijf kraante. Kiske wur inins zo blij dat tie medestaanders ha, mar ut vrouwke see tege um: 'ze passe percies op de schappe in de kelder en geve nie af as de weckpotte der op staon'. Vanaf september vier- en in vijf en vjertig ging ut der heftiger aon toe. Mar daor schrijf ik laoter nog is over.

Pitje